

Sanctiewetgeving en compliance: meten is weten

Bij de invoer maar voornamelijk uitvoer van bepaalde goederen kan sanctiewetgeving van toepassing zijn. Overtreding van deze wetgeving heeft grote gevolgen. Daarom is het van groot belang dat u als bedrijf op de hoogte bent van de regels, maar dat u ook controleert of deze regels door alle medewerkers worden nageleefd. Doet u dat namelijk niet, dan doet de Douane of FIOD/ECD het uiteindelijk wel, met alle gevolgen van dien. In dit artikel gaan wij nader in op de sanctiewetgeving en de manier waarop u uw compliancebeleid kunt vormgeven.

Inleiding

Naast de u wellicht wat meer bekende "pure douanetaken" van de Nederlandse douane heeft zij ook verregaande bevoegdheden in het kader van wat in het jargon VGEM heet. Taken in het kader van Veiligheid, Gezondheid, Economie en Milieu. Het gaat daarbij primair om controle- en opsporingstaken in het kader van wetgeving op het gebied van bijvoorbeeld wapens en munitie, strategische goederen, geneesmiddelen, namaak, afvalstoffen, etc.

Met name de laatste jaren is de VGEM-taak van de douane op het gebied van sanctiewetgeving in toenemende mate onder de aandacht gekomen. Een en ander lijkt een gevolg van de immer toenemende angst voor terrorisme en de toenemende politieke druk op openheid van zaken van een aantal staten in deze wereld. Recent is bijvoorbeeld de Sanctie Verordening van de Europese Commissie inzake Iran ingrijpend aangepast. Dit in het kader van de wereldwijde druk op Iran om haar vermeende atoomprogramma te stoppen en inspectie door de VN toe te laten.

Voor het Nederlandse bedrijfsleven heeft de sanctiewetgeving en de uitvoering door de Nederlandse Douane daarvan verregaande gevolgen. In de praktijk blijkt dat bedrijven niet altijd volledig op de hoogte zijn van hun verplichtingen en verantwoordelijkheden, maar ook dat het voor bedrijven lastig is om binnen de organisatie te waarborgen dat de regels worden nageleefd.

In deze bijdrage gaan wij nader in op de vraag hoe u in uw eigen organisatie zeker kunt stellen dat u voldoet aan de wetgeving en met name hoe u kunt controleren dat binnen uw organisatie ook blijvend wordt voldaan aan de eisen, zodat u geen of beperkte risico's loopt. Binnen het grotere bedrijfsleven wordt dit ook wel "compliance" genoemd.

Sanctiewetgeving

Sanctiemaatregelen vinden hun oorsprong bij de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, de Europese Unie en andere internationale organisaties. Deze sanctiemaatregelen worden ingezet om de internationale vrede en veiligheid te handhaven of te herstellen, de internationale rechtsorde te bevorderen of terrorisme te bestrijden.

Grofweg valt de regelgeving uiteen in drie categorieën te weten Resoluties van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, Verordeningen van de Europese Commissie en nationale wetgeving die in principe de laatst genoemde verordeningen implementeert in nationale wetgeving. In Nederlands is dit bijvoorbeeld de Sanctiewet 1977.

In beginsel richt sanctiewetgeving zich tegen handelstransacties met bepaalde landen en meer specifiek tegen bepaalde organisaties en individuen. Zo is er bijvoorbeeld in relatie tot de handel met Irak bepaald dat er met de leden van het voormalige regime van Saddam Hoessein geen handelstransacties mogen worden aangegaan.

Op overtredingen van de sanctiewetgeving staan fikse straffen. Zo is het in ons land een economisch delict in het kader van de Wet op de Economische Delicten. De straffen kunnen in dat geval oplopen tot 760.000 euro per overtreding en een gevangenisstraf van maximaal zes jaar.

Specifieke regels voor uitvoer naar Iran

Specifieke aandacht verdient in dit kader met name Iran. Recent heeft de Europese Commissie een nieuwe Verordening vastgesteld (Verordening (EU) Nr. 961/2010 van 25 oktober 2010). In deze Verordening zijn ver(der) gaande restricties opgelegd aangaande het verbod (dan wel handel slechts met een vergunning) op de verkoop, levering, overdracht of uitvoer naar Iran van bepaalde elementaire uitrusting of technologie die kan worden gebruikt in de sleutelsectoren van de aardolie- en aardgasindustrie. Ook zijn tegoeden van bepaalde Iraanse bedrijven bevroren en geldt een verbod tot het doen van transacties van welke orde dan ook met specifieke Iraanse (overheids-) bedrijven. De sancties hebben krachtens verordening een rechtstreekse werking in Nederland maar de uitvoering is ook nog eens verankerd in de Nederlandse wetgeving: de Sanctiewet en de Nederlandse Sanctieregeling Iran.

Voorkomen is beter dan genezen

Bovenstaand adagium is een doodoener, maar natuurlijk maar al te zeer waar gezien de potentiële consequenties voor bedrijven en haar medewerkers. Zeker binnen grotere bedrijven is het zo dat er vaak ergens in de organisatie wetenschap en aandacht is voor Sanctiewetgeving. Echter, het blijkt vaak moeilijk om inbreuken daarop te monitoren en te acteren indien er een inbreuk dreigt. Bedrijven komen dan in de problematiek van "compliance" terecht. Sinds de code-Tabaksblad is dit een veel gehoord beginsel, maar in het kader van Sanctiewetgeving heeft dit nog maar lading gekregen.

Het is voor (grotere) bedrijven vaak heel moeilijk om alle handelstransacties te monitoren. Zeker bij goederen die voor tweërlei gebruik geschikt zijn (zogenaamde dual-use goederen) willen bedrijven ook vaak de handel daarin niet per se uitsluiten. Daarnaast is het ook zo dat "target-driven" organisaties voor wat betreft hun verkoopactiviteiten niet alleen maar op de rem willen gaan staan.

Verkoopafdelingen hebben daarin vaak de nodige vrijheid en die laten zich niet altijd hinderen door beperkingen als de onderhavige, overigens veelal door onwetendheid. De vraag is dus hoe bedrijven zich toch kunnen wapenen en een goed werkend intern controle apparaat op compliance met wet- en regelgeving kunnen neerzetten.

Helemaal waterdicht zal het nooit worden maar een groot deel van het risico kan ondervangen worden door de juiste voorzorgsmaatregelen te nemen. Bovendien zal in geval van een geconstateerde overtreding een bedrijf dat heeft toegezien op naleving, in de regel minder zwaar worden gestraft. Hierna geven wij een aantal tips voor een succesvol complianceprogramma.

A. *Training*

Maak voor de medewerkers waarvoor dit van belang is, inzichtelijk wat de regelgeving inhoudt, wat het doel is en wat de mogelijke gevolgen zijn wanneer de regels niet worden nageleefd. Doe dit middels een (korte) training waar de betreffende medewerkers fysiek aanwezig zijn. Slechts een schriftelijke instructie voldoet in de regel niet. Laat een presentielijst tekenen.

B. *Instructie*

Schrijf een korte instructie met daarin de onder 1. genoemde items. Voorkom overregulering en maak de instructie niet nodeloos ingewikkeld. Laat de instructie ondertekenen door de raad van bestuur, CEO of directeur van het bedrijf.

C. *Managementrapportage*

Maak dit onderwerp daar waar nodig onderdeel van managementrapportages. Laat verantwoordelijke managers daarin uitleg gegeven of er met landen/personen die onder de sanctiewetgeving vallen is gehandeld en zo ja waarom, welke goederen, volumes etc. U kunt er ook voor kiezen om jaarlijks een geselecteerde groep te laten verklaren dat zij geen wetenschap hebben van handel met landen die onder de sanctiewetgeving vallen.

D. *Facturatie*

Laat uw ERP-systeem of facturatiesysteem linken aan de landen/personen die onder de sancties vallen. Zo komt tijdens het facturatieproces een mogelijke inbreuk aan de orde en kunt u aan de hand daarvan acties ondernemen.

E. *Compliance manager*

Stel indien mogelijk een verantwoordelijke aan voor de compliance binnen uw organisatie. Zo houdt u de controle op uw compliance programma centraal en bestuurbaar.

Conclusie en meer informatie

Het inzichtelijk krijgen van de wet- en regelgeving en het opzetten van een succesvol complianceprogramma zorgt in de praktijk nog wel eens voor problemen. Mocht u aan de hand van dit artikel vragen en of opmerkingen hebben dan wel anderszins van gedachten willen wissen over deze en aanverwante douaneonderwerpen, neemt u dan gerust contact met ons op. Customs Knowledge heeft uitgebreide ervaring met sanctiewetgeving en compliance en adviseert u graag. U kunt in dat geval contact opnemen met Sander van Lent

(sander.vanlent@douaneadvies.nl).

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed aanvaardt Customs Knowledge geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de gevolgen hiervan. Dit artikel is niet bedoeld als een specifiek advies. Zie in dit kader ook de Algemene Voorwaarden van Customs Knowledge BV.

